Pravidla nakládání s majetkem zákazníka

Majetkem zákazníka se rozumí peněžní prostředky a investiční nástroje, které má J&T BANKA, a. s., (dále jen „Banka“) ve své moci za účelem poskytnutí investiční služby, a peněžní prostředky a investiční nástroje získané za tyto hodnoty pro zákazníka. Majetkem zákazníka však nejsou (pro účely stanovených pravidel a plnění povinností Banky v rámci poskytování investičních služeb) vklady zákazníků podle zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, o kterých Banka účtuje podle tohoto zákona.

Majetek zákazníka není součástí majetkové podstaty Banky. Banka v systému své vnitřní evidence v rámci tzv. klientského účtu zajišťuje soustavnou a jednoznačnou identifikaci majetku zákazníka tak, že může kdykoliv odlišit majetek držený pro jednoho zákazníka od majetku drženého pro ostatní zákazníky a od svého vlastního majetku. Systém vnitřní evidence Banky zároveň obsahuje záznam o tom, na jakém účtu u třetí osoby jsou jednotlivé investiční nástroje a peněžní prostředky každého zákazníka drženy.

Investiční nástroje

Investiční nástroje nakoupené v České republice jsou drženy nebo evidovány v Centrálním depozitáři cenných papírů, kde Banka eviduje investiční nástroje na účtu zákazníků odděleně od svého majetku, nebo v samostatných evidencích investičních nástrojů vedených k tomu oprávněnou finanční institucí (banka, obchodník s cennými papíry). Na tyto investiční nástroje se aplikuje české právo.

Investiční nástroje nakoupené v zahraničí jsou prostřednictvím třetí osoby, tzv. custodiana, drženy u depozitářů cenných papírů (dále jen **„depozitář“**). Banka vybírá custodiana, resp. depozitáře, s odbornou péčí a dle požadavků stanovených právními předpisy mezi renomovanými finančními institucemi, zejména bere v úvahu zkušenosti těchto osob, jejich pověst na finančním trhu a právní požadavky a tržní zvyklosti, kterými se nakládání s investičními nástroji zákazníka u těchto osob řídí a které by mohly nepříznivě ovlivnit práva zákazníka.

Zahraniční investiční nástroje zákazníků jsou obvykle evidovány na zákaznických sběrných účtech otevřených na jméno Banky (nominee account, omnibus account) u custodianů. Banka vždy eviduje investiční nástroje zákazníků na odlišných účtech/podúčtech, než na kterých jsou evidovány investiční nástroje Banky. Zahraniční investiční nástroje zákazníků jsou prostřednictvím custodiana (Československá obchodní banka, a.s., ING Bank N. V., KAS Bank N. V., Concorde Securities, Apex Clearing) drženy zejména u následujících depozitářů: Clearstream Banking Luxembourg (západní Evropa, dluhopisy), Euroclear SA N. V. (západní Evropa, dluhopisy), Depository Trust Company (akcie USA), KELLER (Maďarsko), NDS (Polsko). V některých případech tak mohou účty, na kterých jsou vedeny investiční nástroje nebo peněžní prostředky zákazníků, podléhat právu státu, který není členským státem Evropské unie, v důsledku čehož se mohou práva k investičním nástrojům nebo peněžním prostředkům lišit (viz například následující odstavce).

Důvodem sdružování zákaznického majetku na sběrných účtech je výrazná úspora nákladů oproti vedení individuálních účtů jednotlivých zákazníků a dále skutečnost, že Banka tímto umožňuje obchodovat i těm zákazníkům, kteří nesplňují podmínky pro vedení individuálních účtů u příslušných depozitářů.

Banka současně tímto upozorňuje zákazníka zejména na následující rizika a skutečnosti plynoucí ze sdružování majetku zákazníka na sběrných účtech: (i) investiční nástroje jsou v zahraničí vedeny na sběrném účtu na jméno Banky; (ii) v případě neurovnatelného schodku (ztráty) po eventuálním selhání třetí osoby (custodian, depozitář) mohou zákazníci společně sdílet ztrátu a to proporcionálně v závislosti na jejich podílu na sdruženém majetku; (iii) na investiční nástroje vedené, resp. držené, v zahraničí se aplikuje příslušné zahraniční právo; zahraniční právní řády obvykle poskytují investorům ochranu v případě úpadku depozitáře v tom smyslu, že jejich investiční nástroje se nestanou součástí majetkové podstaty úpadce; někteří depozitáři mohou mít k drženým investičním nástrojům zástavní nebo obdobné právo k zajištění svých pohledávek vůči třetím osobám, a proto může být v případě úpadku depozitáře obtížné převést majetek zpět do České republiky; v případě, že zahraniční právní řád neposkytuje investorům dostatečnou právní ochranu nebo pokud depozitář neplní řádně své povinnosti nebo investiční nástroje zákazníka nejsou od majetku depozitáře identifikovatelné a rozlišitelné z jakéhokoli důvodu, a depozitář se ocitne v úpadku, existuje riziko, že investiční nástroje zákazníka se stanou součástí majetkové podstaty úpadce a zákazník bude muset své pohledávky uplatnit v úpadkovém řízení; (iv) Banka neodpovídá, při vynaložení odborné péče, za selhání třetích osob v rámci vedení, resp. držení, majetku na sběrném účtu ani za jejich úpadek.

Banka má zavedeny mechanismy, které zajišťují vyloučení použití investičních nástrojů zákazníka k obchodům na vlastní účet nebo na účet jiného zákazníka, s výjimkou případu, kdy zákazník k takovému postupu udělil Bance

předchozí výslovný souhlas. Neprofesionální zákazník musí svůj souhlas udělit písemně nebo jiným rovnocenným způsobem, takový souhlas musí být uveden na samostatné listině a v případě elektronického kontaktu samostatnou datovou zprávou. Bližší informace o pravidlech pro použití investičních nástrojů zákazníka k obchodům na vlastní účet nebo na účet jiného zákazníka poskytne Banka zákazníkovi na vyžádání.

Peněžní prostředky

Peněžní prostředky zákazníků jsou podle jednotlivých měn drženy na sběrných zákaznických účtech. Peněžní prostředky nejsou na sběrných účtech úročeny. Banka vždy drží peněžní prostředky zákazníků na odlišných účtech, než na kterých jsou drženy peněžní prostředky Banky.

Garanční fond obchodníků s cennými papíry

Majetek zákazníka je za podmínek a v rozsahu stanoveném zákonem č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen **„ZPKT“**) chráněn záručním systémem, který zabezpečuje Garanční fond obchodníků s cennými papíry (dále jen **„Garanční fond"**). V případě, že obchodník s cennými papíry není schopen plnit své závazky vůči svým zákazníkům, vyplatí Garanční fond takovým zákazníkům náhradu za podmínek a ve výši stanovených ZPKT.

Majetkem zákazníka se dle ZPKT ve vztahu k výplatám náhrad z Garančního fondu rozumí peněžní prostředky a investiční nástroje, které obchodník s cennými papíry převzal za účelem poskytnutí investiční služby, a peněžní prostředky a investiční nástroje získané za tyto hodnoty pro zákazníka.

Pro činnost Garančního fondu platí následující pravidla:

a) Garanční fond není státním fondem, ani se na něj nevztahují právní předpisy o pojišťovnictví. Každý obchodník s cennými papíry je však povinen platit roční příspěvek do Garančního fondu ve výši 2% z objemu výnosů z poplatků a provizí za poskytnuté investiční služby za poslední kalendářní rok. Roční příspěvek činí nejméně 10 000,- Kč, a to bez ohledu na počet měsíců, ve kterých obchodník s cennými papíry vykonával svou činnost. Kontrolu placení a výše příspěvků do Garančního fondu zajišťuje ČNB, přičemž v případě zjištění nesrovnalostí příjme vhodná opatření k nápravě.
b) Zdrojem majetku Garančního fondu jsou tak jak příspěvky od obchodníků s cennými papíry, tak pokuty uložené obchodníkům s cennými papíry, pokuty uložené investičním společnostem za porušení ustanovení týkajících se obhospodařování majetku zákazníků a výnosy z investování peněžních prostředků. Garanční fond může přijmout též úvěr, dotaci nebo návratnou finanční výpomoc.
c) Způsob zabezpečování činnosti Garančního fondu, způsob investování peněžních prostředků Garančního fondu a úhrady nákladů na činnost Garančního fondu podrobně upravuje statut Garančního fondu, který vydává správní rada Garančního fondu po předchozím souhlasu Ministerstva financí.
d) Náhrada z Garančního fondu se klientům obchodníka s cennými papíry poskytne v případě, že Garanční fond obdrží písemné oznámení ČNB o tom, že obchodník s cennými papíry z důvodu své finanční situace není schopen plnit své závazky spočívající ve vydání majetku zákazníkům a není pravděpodobné, že je splní do 1 roku nebo o tom, že soud vydal rozhodnutí o úpadku obchodníka s cennými papíry nebo vydal jiné rozhodnutí, které má za následek, že klienti obchodníka s cennými papíry se nemohou účinně domáhat vydání svého majetku vůči obchodníkovi s cennými papíry.
e) Garanční fond v dohodě s ČNB vhodným způsobem neprodleně uveřejní oznámení, které obsahuje:
   (1) skutečnost, že obchodník s cennými papíry není schopen plnit své závazky,
   (2) místo, způsob, lhůtu pro přihlášení nároků na náhradu a zahájení výplaty náhrad z Garančního fondu a
   (3) případné další skutečnosti související s přihlášením nároků.
f) Lhůta pro přihlášení nároků nesmí být kratší než 5 měsíců od uveřejnění oznámení podle předchozího odstavce. Skutečnosti, že tato lhůta uplynula, se nelze dovolávat k odepření výplaty náhrady z Garančního fondu.
g) Na náhrady z Garančního fondu nemají nárok následující osoby:
   (1) Česká konsolidační agentura,
   (2) územní samosprávný celek,
   (3) osoba, která v průběhu 3 let předcházejících oznámení podle písm. e):

- prováděla audit nebo se podílela na provádění auditu obchodníka s cennými papíry, jehož zákazníkům se vyplácí náhrada z Garančního fondu,
- byla vedoucí osobou obchodníka s cennými papíry, jehož zákazníkům se vyplácí náhrada z Garančního fondu,
- byla osobou s kvalifikovanou účastí na obchodníkovi s cennými papíry, jehož zákazníkům se vyplácí náhrada z Garančního fondu,
- byla osobou blízkou podle občanského zákoníku osobě uvedené v předchozích odstavcích,
- byla osobou, která patří do stejného podnikatelského seskupení jako obchodník s cennými papíry, jehož zákazníkům se vyplácí náhrada z Garančního fondu,
- prováděla audit nebo se podílela na provádění auditu osoby, která patří do stejného podnikatelského seskupení jako obchodník s cennými papíry, jehož zákazníkům se vyplácí náhrada z Garančního fondu,
- byla vedoucí osobou osoby, která patří do stejného podnikatelského seskupení jako obchodník s cennými papíry, jehož zákazníkům se vyplácí náhrada z Garančního fondu,

(4) osoba, ve které má nebo měl kdykoli během posledních 12 měsíců bezprostředně předcházejících dni, ve kterém bylo učiněno oznámení ČNB obchodník s cennými papíry, jehož zákazníkům se vyplácí náhrada z Garančního fondu, nebo osoba s kvalifikovanou účastí na tomto obchodníkovi s cennými papíry vyšší než 50% podíl na základním kapitálu nebo hlasovacích právech,

(5) osoba, která v souvislosti s legalizací výnosů z trestné činnosti svěřila obchodníkovi s cennými papíry, jehož zákazníkům se vyplácí náhrada z Garančního fondu, prostředky získané trestným činem,

(6) osoba, která trestným činem způsobila neschopnost obchodníka s cennými papíry, jehož zákazníkům se vyplácí náhrada z Garančního fondu, splnit své závazky vůči zákazníkům.

h) Garanční fond pozastaví výplatu náhrad za ten majetek zákazníka, o kterém je z průběhu trestního řízení zřejmé, že jde nebo může jít o majetek ve smyslu písm. g) bod 5. Garanční fond dále pozastaví výplatu náhrad osobám podezřelým ze spáchání trestného činu, který způsobil neschopnost obchodníka s cennými papíry splnit své závazky vůči zákazníkům, a to po dobu trestního řízení vedeného proti této osobě.

i) Náhrada z Garančního fondu se poskytuje za majetek zákazníka, který mu nemohl být vydán z důvodů přímo souvisejících s finanční situací obchodníka s cennými papíry. Pro výpočet náhrady se ke dni, ke kterému Garanční fond obdržel oznámení ČNB, sečtou hodnoty všech složek majetku zákazníka, které nemohly být vydány z důvodů přímo souvisejících s finanční situací obchodníka s cennými papíry, a to včetně jeho spoluvlastnického podílu na majetku ve spoluvlastnictví s jinými zákazníky, s výjimkou hodnoty peněžních prostředků svěřených obchodníkovi s cennými papíry, který je bankou nebo pobočkou zahraniční banky, a vedených jím na účtech pojištěných podle zvláštního zákona upravujícího činnost bank. Od výsledné částky se odečte hodnota závazků zákazníka vůči obchodníkovi s cennými papíry splatných ke dni, ke kterému Garanční fond obdržel oznámení ČNB.

j) Pro výpočet náhrady jsou určující reálné hodnoty investičních nástrojů platné ke dni, ke kterému Garanční fond obdrží oznámení České národní banky. Při výpočtu náhrady může Garanční fond přihlédnout i ke smluvním ujednáním mezi obchodníkem s cennými papíry a zákazníkem, jsou-li obvyklá, zejména ke skutečně připsaným úrokům nebo jiným výnosům, na které vznikl zákazníkovi nárok ke dni, kdy Garanční fond obdržel oznámení ČNB.

k) Náhrada se zákazníkovi poskytuje ve výši 90 % částky vypočtené podle předchozích odstavců i) a j), nejvýše se však vyplatí částka v korunách českých odpovídající 20 000,- EUR pro jednoho zákazníka u jednoho obchodníka s cennými papíry.

l) Náhrada z Garančního fondu musí být vyplacena do 3 měsíců ode dne ověření přihlášeného nároku a vypočtení výše náhrady. ČNB může ve výjimečných případech na žádost Garančního fondu prodloužit tuto lhůtu nejvýše o 3 měsíce.

m) Okamžikem výplaty náhrady z Garančního fondu se Garanční fond stává věřitelem obchodníka s cennými papíry, a to v rozsahu vyplacené náhrady. Pokud byla pohledávka již přihlášena do konkursu na majetek obchodníka s cennými papíry, stává se Garanční fond stejným okamžikem a ve stejném rozsahu konkursním věřitelem obchodníka s cennými papíry v úpadku namísto zákazníka. Na žádost Garančního fondu vyznačí insolvenční správce tuto změnu bez zbytečného odkladu v seznamu přihlášených pohledávek.

n) Právo zákazníka na vyplacení náhrady z Garančního fondu se promlčuje uplynutím 5 let ode dne splatnosti pohledávky zákazníka na vyplacení náhrady z Garančního fondu.

o) V případě, že prostředky Garančního fondu nepostačují k vyplacení náhrad s příslušenstvím nebo k úhradě nákladů na činnost, obstará si Garanční fond potřebné peněžní prostředky na finančním trhu. Garanční fond dbá, aby podmínky, za kterých jsou peněžní prostředky Garančního fondu poskytnuty, byly pro něj co nejvýhodnější. Pokud si Garanční fond peněžní prostředky na finančním trhu neobstará, může mu být na jeho žádost z důvodů zvláštního zřetele hodných poskytnuta dotace nebo návratná finanční výpomoc v potřebné výši ze státního rozpočtu.

p) Majetek zákazníka není součástí majetkové podstaty obchodníka s cennými papíry podle zvláštního právního předpisu, a je-li vydáno rozhodnutí o úpadku obchodníka s cennými papíry, insolvenční správce je povinen jej bez zbytečného odkladu vydat zákazníkům.

q) Jestliže investiční nástroje téhož druhu, které tvoří majetek zákazníků a jsou vzájemně zastupitelné, postačují k plnému uspokojení všech zákazníků, kteří mají nárok na jejich vydání, vydají se tyto investiční nástroje zákazníkům. Totéž platí o peněžních prostředcích, které tvoří majetek zákazníků.

r) Jestliže investiční nástroje téhož druhu, které tvoří majetek zákazníků a jsou vzájemně zastupitelné, nepostačují k uspokojení všech zákazníků, kteří mají nárok na jejich vydání, vydá se zákazníkům odpovídající podíl investičních nástrojů nebo jeho hodnota v penězích. Nepostačují-li peněžní prostředky k uspokojení všech zákazníků, kteří mají nárok na jejich vydání, uspokojí se nároky zákazníků poměrně.

s) V rozsahu, ve kterém nárok na vydání majetku zákazníka nemůže být uspokojen postupem výše uvedeným, jde o pohledávku, kterou je insolvenční správce povinen uplatnit v insolvenčním řízení podle zvláštního právního předpisu přihláškou; dokud není znám rozsah uspokojení tohoto nároku, lze pohledávku uplatnit jako vázanou na podmínku.

Další nebo podrobnější informace poskytne Banka klientovi na vyžádání. Úplné informace je možno rovněž nalézt v ZPKT a ve statutu Garančního fondu.